

Lausunto

22.06.2026

Asia: VN/1072/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain, julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 13 §:n ja valtakunnallisesta osaamistietovarain

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Kansanopistoyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Pidämme esityksen tavoitteita pääosin kannatettavina. Erityisesti pidämme perusteltuna opiskelijan oikeuksien ja tiedon liikkuvuuden parantamista sekä tiedonhallinnan selkeyttämistä. Myös vapaan sivistystyön koulutustietojen tallentamisen täsmentäminen ja Ahvenanmaata koskevien tiedonsiirtosäännösten selkeyttäminen ovat lähtökohtaisesti kannatettavia.

Kansanopistojen näkökulmasta keskeisiä ovat erityisesti vapaan sivistystyön koulutusta koskevat muutokset sekä opiskelijoiden tietojen tallentamiseen ja hyödyntämiseen liittyvät käytännön vaikutukset. Lisäksi osaa kansanopistoista koskevat ammatillisen koulutuksen säädösmuutosesitykset. Kansanopistoyhdistys pitää esitettyjä muutoksia pääosin hyvin perusteltuina.

Vapaan sivistystyön koulutustietojen tallentaminen

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi vapaan sivistystyön koulutuksista tietovarantoon kirjattavia tietoja. Ehdotetun muutoksen seurauksena kaikki vapaan sivistystyön koulutuksia koskevat opintosuoritukset tallennettaisiin tietovarantoon alkamis- ja päättymispäivillä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan koulutuksesta tallennetaan vain päättymispäivä. Myös oppivelvollisille suunnatun koulutuksen tietojen tallentamista opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon täsmennettäisiin siten, että koulutuksen alkamis- ja päättymispäivä tallennettaisiin nykyistä kattavammin.

Suomen Kansanopistoyhdistys pitää tärkeänä, että sääntely tukee opiskelijoiden opintopolkujen näkyvyyttä ja mahdollistaa koulutustietojen hyödyntämisen esimerkiksi jatko-opinnoissa ja ohjauksessa. On hyvä, että opiskelijan mahdollisuus hyödyntää Oma Opintopolku -palvelua vahvistuu.

Samalla haluamme korostaa, että muutosten toimeenpanossa tulee huomioida koulutuksen järjestäjien hallinnollinen työmäärä sekä tietojärjestelmämuutoksista aiheutuvat kustannukset. Vapaan sivistystyön toimijoilla on käytössään erilaisia opiskelijahallintojärjestelmiä, ja uusien tietojen tallentamiseen liittyvien velvoitteiden toimeenpano edellyttää riittävää siirtymäaikaa, selkeää ohjeistusta sekä tarvittaessa teknistä ja taloudellista tukea.

Pidämme tärkeänä myös sitä, että tietojen tallentamisen laajuus säilyy tarkoituksenmukaisena eikä johda tarpeettoman yksityiskohtaiseen tai päällekkäiseen tiedonkeruuseen.

Suomen Kansanopistoyhdistys ry ehdottaa lisäksi, että jatkovalmistelussa selvitetään mahdollisuuksia vahvistaa myös muiden kuin oppivelvollisille suunnattujen vapaan sivistystyön pitkäkestoisten ja tavoitteellisten opintojen näkyvyyttä ja tunnistettavuutta Opintopolku-palvelussa. Kansanopistot järjestävät laajoja opintokokonaisuuksia, joilla on merkittävä rooli jatkuvassa oppimisessa, koulutukseen hakeutumisessa ja jatko-opintovalmiuksien rakentumisessa. Näiden opintojen nykyistä parempi näkyvyys tukisi opiskelijoiden osaamisen tunnistamista ja opintopolkujen sujuvuutta.

Tietojen luovuttaminen ja tietosuojaja

Esityksessä ehdotetaan tarkennuksia tietojen luovuttamista koskeviin säännöksiin sekä rekisterinpitäjän tehtävien siirtymistä koskeviin tilanteisiin.

Suomen Kansanopistoyhdistys pitää tärkeänä, että tietojen luovuttamista koskeva sääntely on selkeää ja yhdenmukaista. On perusteltua, että tietojen käsittelyä ja luovuttamista koskevia vastuita täsmennetään.

Samalla korostamme, että koulutuksen järjestäjille tulee tarjota selkeät ohjeet siitä, missä tilanteissa tietoja voidaan luovuttaa ja mitä velvoitteita koulutuksen järjestäjillä on eri rekisterinpitäjätilanteissa.

Vaikutukset koulutuksen järjestäjiin

Esityksessä arvioidaan muutosten aiheuttavan jonkin verran hallinnollista lisätyötä koulutuksen järjestäjille. Kansanopistojen näkökulmasta on tärkeää, että vaikutuksia seurataan erityisesti vapaan sivistystyön toimijoiden osalta.

Kansanopistojen toimintaympäristö ja resurssit vaihtelevat huomattavasti. Siksi on tärkeää, että mahdolliset uudet velvoitteet ovat oikeasuhtaisia ja että niiden toimeenpanoon tarjotaan riittävä tuki.

Yhteenveto

Suomen Kansanopistoyhdistys ry pitää esityksen tavoitteita pääosin kannatettavina. Erityisen tärkeää on opiskelijoiden oikeuksien vahvistaminen ja koulutustietojen hyödyntämismahdollisuuksien parantaminen.

Jatkovalmistelussa tulee kuitenkin varmistaa:

- että vapaan sivistystyön toimijoille aiheutuvat hallinnolliset vaikutukset ja kustannukset pysyvät kohtuullisina;
- että toimeenpanoon varataan riittävä siirtymäaika;
- että koulutuksen järjestäjille tarjotaan selkeää ohjeistusta ja teknistä tukea;
- että tietojen tallentaminen rajataan tarkoituksenmukaiseen ja tarpeelliseen tietosisältöön;
- että selvitetään mahdollisuuksia vahvistaa myös muiden kuin oppivelvollisille suunnattujen pitkäkestoisten vapaan sivistystyön opintojen näkyvyyttä Opintopolku-palvelussa.

Suomen Kansanopistoyhdistys ry osallistuu mielellään jatkovalmisteluun myös vapaan sivistystyön näkökulmasta.

Pantsar Tytti
Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry